

Kanıtı Dayalı Laboratuvar Tıbbı Tanımı ve Sistematiik Yaklaşım (D-Tek Teknoloji Sürekli İyileşme)

Diler Aslan

D-Tek Teknoloji

Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi

Tıbbi Biyokimya AD. Emekli Prof. Dr.

Önceki sunumlar: 2005, 2009, 2014, 2015

15 Kasım 2019

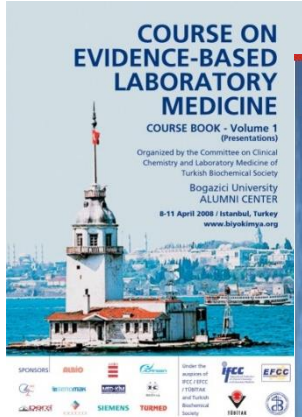
Eğitim Toplantıları - Kurslar

IFCC KDLT Komitesi Kursları ve konferanslar

- Budapeşte (2005) (Katılımcı)
- Belgrat Sempozyum (2007)
- İstanbul Kurs (2008)
- İzmir-Kuşadası Kurs (2009)
- Supetar/Hırvatistan Kurs (2010)
- İzmir Kurs (2012)
- İstanbul Çalıştay (2014)
- PAÜ Tıbbi Biyokimya Uzmanlık Eğitimi

IFCC KDLT Komitesi KDLT Kursları

Sabah sunumlar

Öğleden sonra küçük grup oturumları (Uygulamalı problem çözümleri ve olgular)

İçerik

- Kanıta dayalılık
- Kanıta dayalı tıp
- Kanıta dayalı laboratuvar tıbbı
- Kanıta dayalı uygulamalarda sistematik yaklaşım

Kanıtı Dayalılık

- Kendi bilgi ve deneyimleriyle
- Araştırma Bilgileriyle
- Güncel durumu
- Birleştirip, yarar ve zararları dikkate alarak
 - Karar vermek
 - Uygulamak
 - Değerlendirmek
 - Önlem almak

Kanıtı Dayalı Tıp

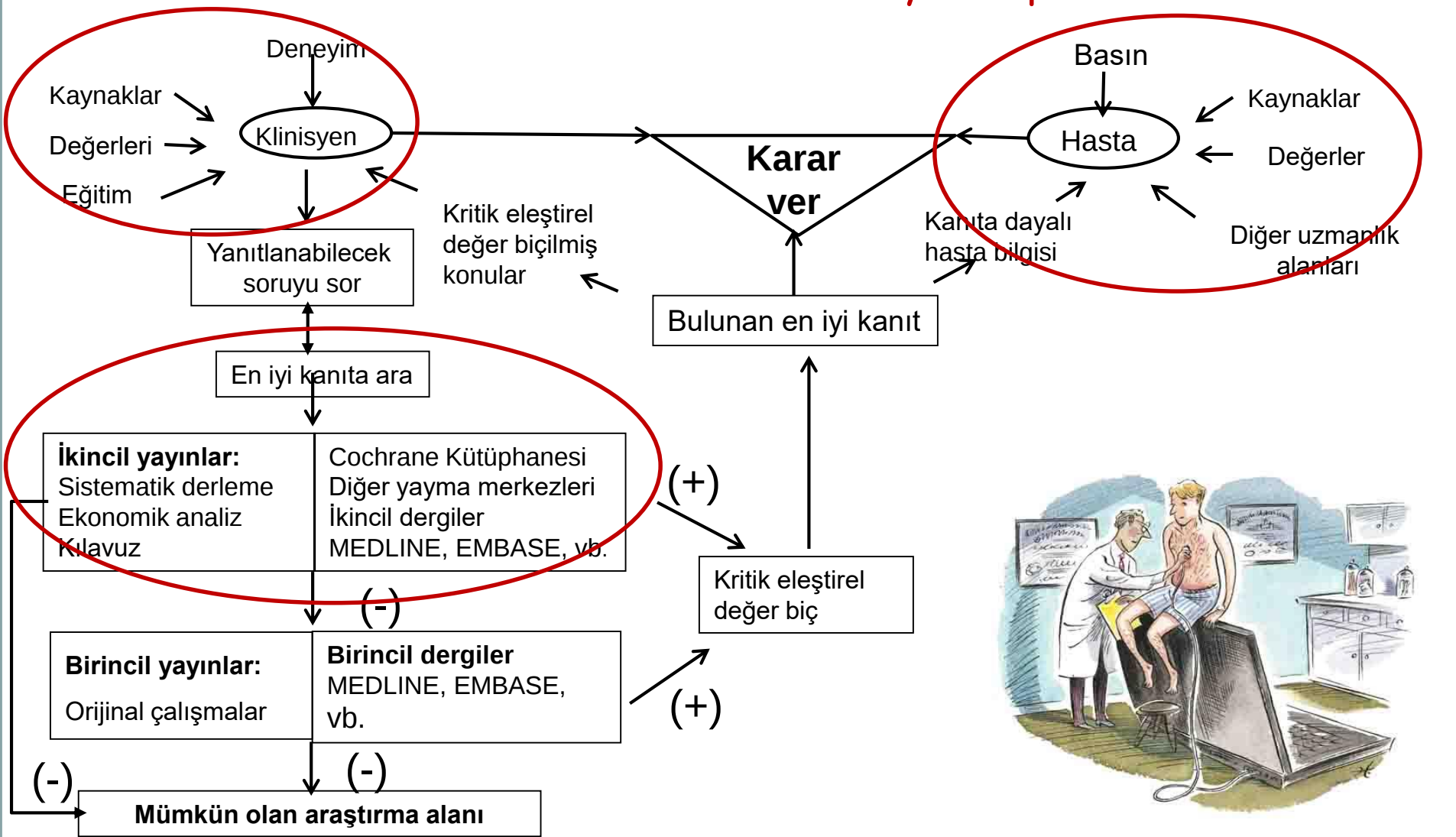
“.....hekimin kendi bilgisi, deneyimleri ile hastanın değerlerini ve en iyi araştırma sonuçlarını birleştirip, zarar ve yararları dikkate alarak, yansız olarak karar vermesi”

Kanıta Dayalı Tıp

“.....kararların dayandırıldığı bilginin kalitesinin artırılması çabaları.”

Glasziou et al 2003

Karar Vermek: Kanıta Dayalı Tıp

(<http://kisi.deu.edu.tr/erkan.derebek/evidence%20based%20medicine.html>)

Kanıtı Dayalı Tıp: Klinik ve Laboratuvar Farkı

Klinik KDT Soruları:
Tedavi ve Girişim

X

Kanıtı Dayalı Laboratuvar Tıbbı (KDLT)
Soruları:

Bilgi

Kanıt-Dayalı Laboratuvar Tıbbı

"Bir testin sonucu
hastadaki sonuçların iyileşmesini sağlayacak
işlemler için
karar aldırıcı olmalıdır."

Price ve Christenson 2003

Kanıtı Dayalı Uygulama Sistematığı

- **Sor**
- **Eriş**
- **Kritik Eleştirel Değer Biç**
- **Uygula**
- **Değerlendir/Denetle**

SEKEUD

Kanıtı Dayalı Uygulama Sistematığı: Soruyu Sor ve Yanıtlanabilecek şekilde formüle et

- Toplum/Hasta
- Gösterge/girişim/test
- Karşılaştırma/kontrol
- Sonuç

- Population/patient
- Indicator/intervention/test
- Comparator/control
- Outcome

PICO

Yapılandırılmış Tarama için Sorudan Yararlanma

- **Soru** - Acile başvuran dispneli hastalara (P) dekompanze kalp hastalığı tanısı koymak (O) için plazma BNP (I) kullanılabilir mi?
- **Soru**
- **Population** - Acile başvuran dispneli hastalar (3)
- **Indicator** (intervention, test, etc) - BNP testi (1)
- **Comparator** - DKH'nın tanısında Altın St. (4)
- **Outcome** - DKH tanısı (2)

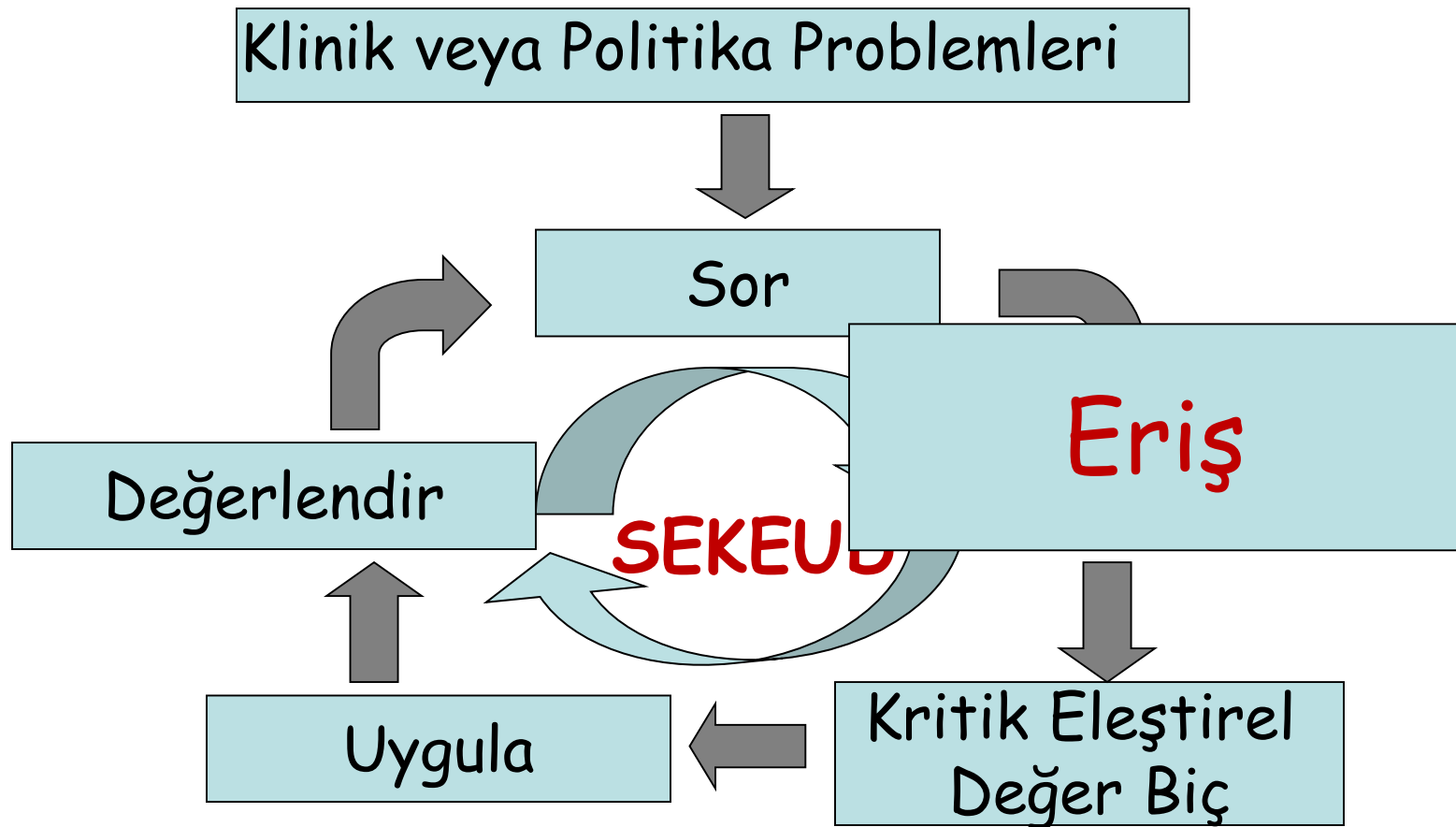
1. Anahtar sözcüklerin altını çiziniz
2. Önem derecesine göre sıralayınız (1-4)
3. Alternatif sinonimleri düşününüz

Soru ve Kanıt Tipleri

Soru tipi	Kanıt tipi
Etyoloji/Zarar: hastalık nedenleri ve evreleri	Olgu kontrol veya topluluk çalışma
Tanı: bozukluğun tanısını koyduran işaretler, semptomlar veya testler	Tanısal geçerlilik çalışmaları
Prognoz: zaman içerisinde hastalığın olası evreleri	Başlangıç topluluk çalışması
Terapi: hasta değerleriyle örtüşen etkili tedavinin seçilmesi	Randomize kontrol çalışmaları
Maliyet-etkililik: bir girişim diğerlerinden daha maliyet-etkili midir?	Ekonomik değerlendirme
Yaşam kalitesi: hastanın yaşam kalitesi ne	Kalitatif çalışma

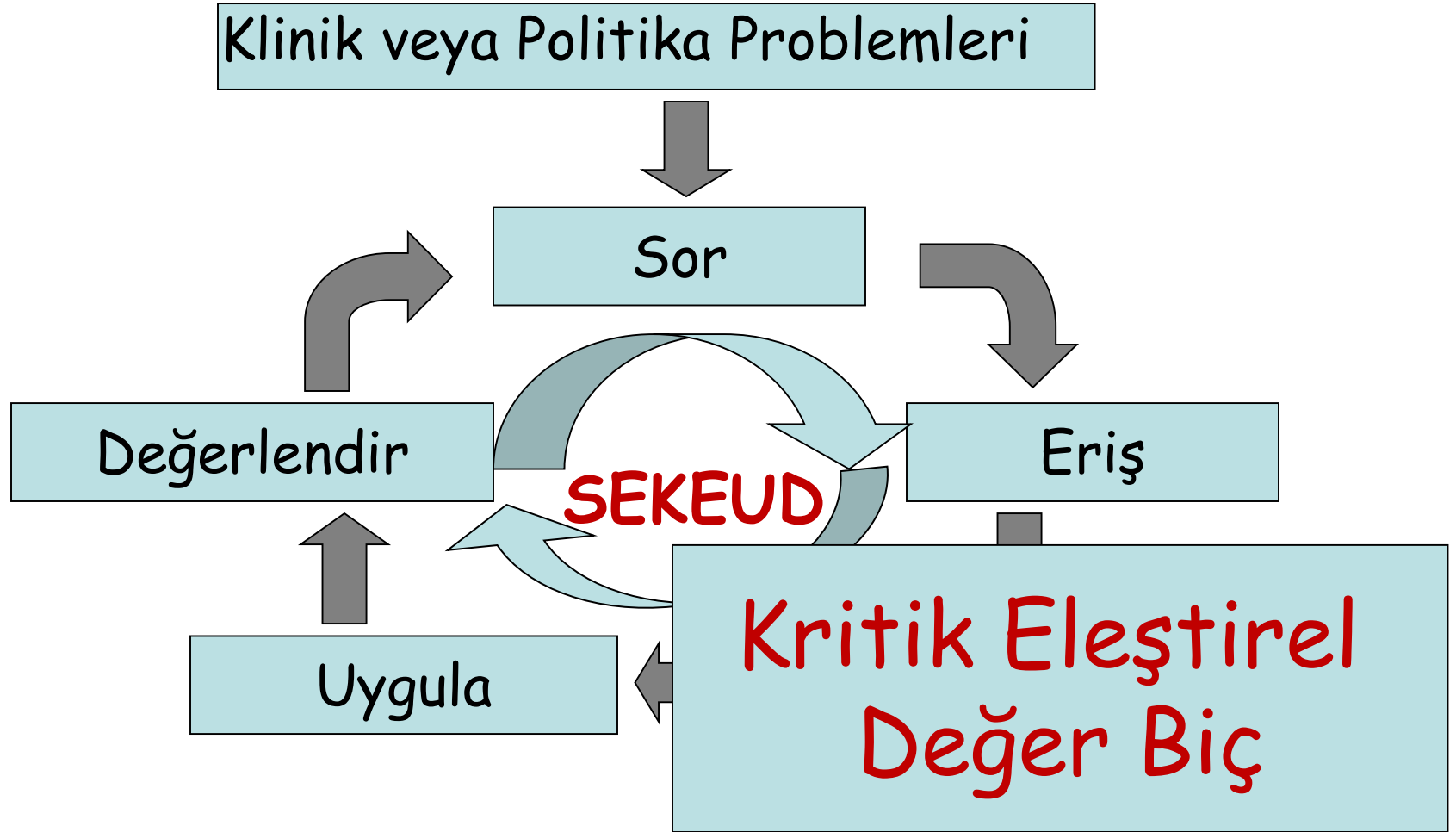
Büyük veriden anlamlı bilgi çıkarmak

Kanıtı Dayalı (Laboratuvar) Tıbbı Süreci

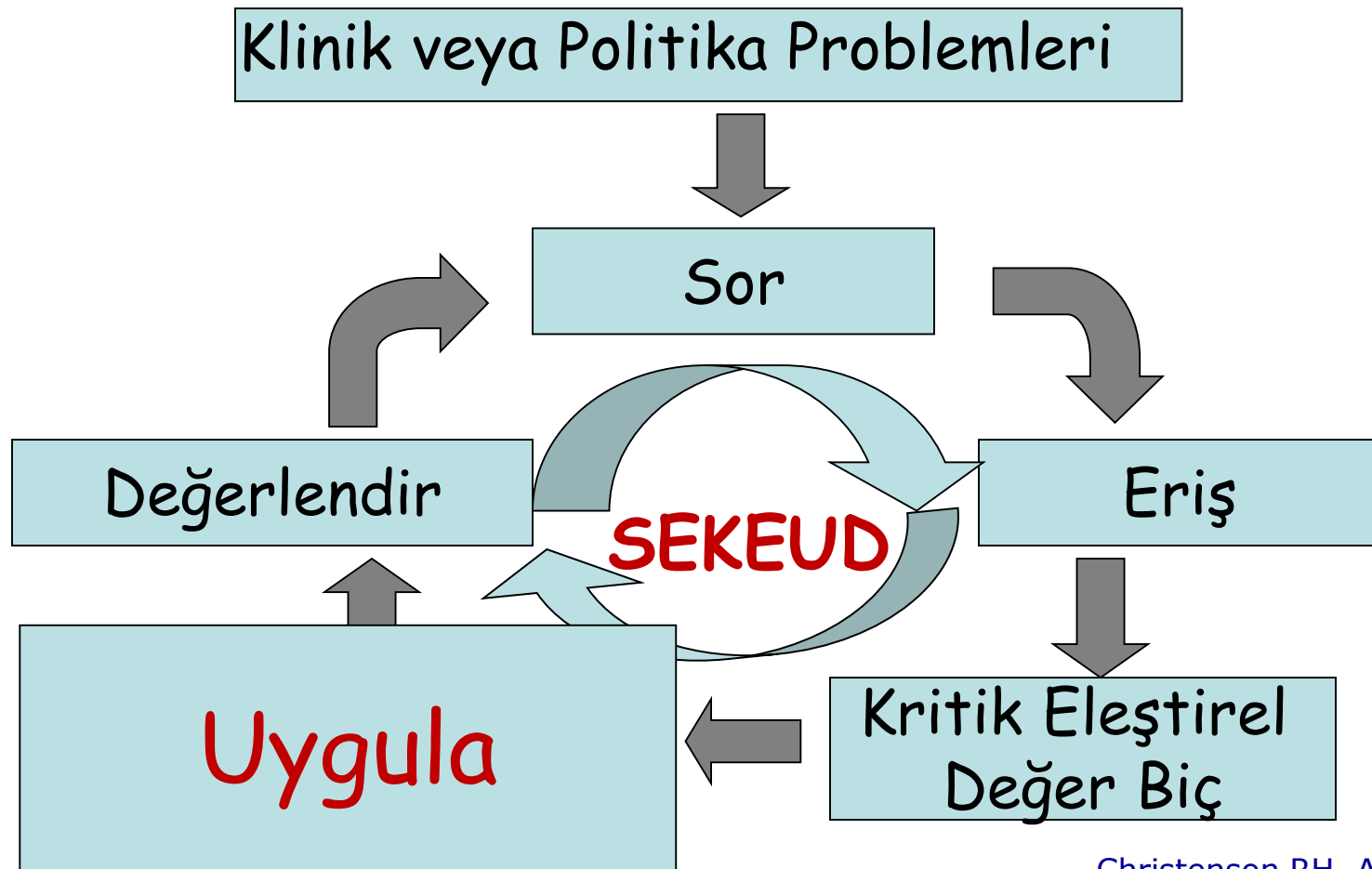

Christenson RH. AACCC,2010

Kanıtla Dayalı (Laboratuvar) Tıbbı Süreci

Kanıtı Dayalı (Laboratuvar) Tıbbı Süreci

Christenson RH. AACCC,2010

Tanı Süreci

Öykü ve fiziksel bulgulardan

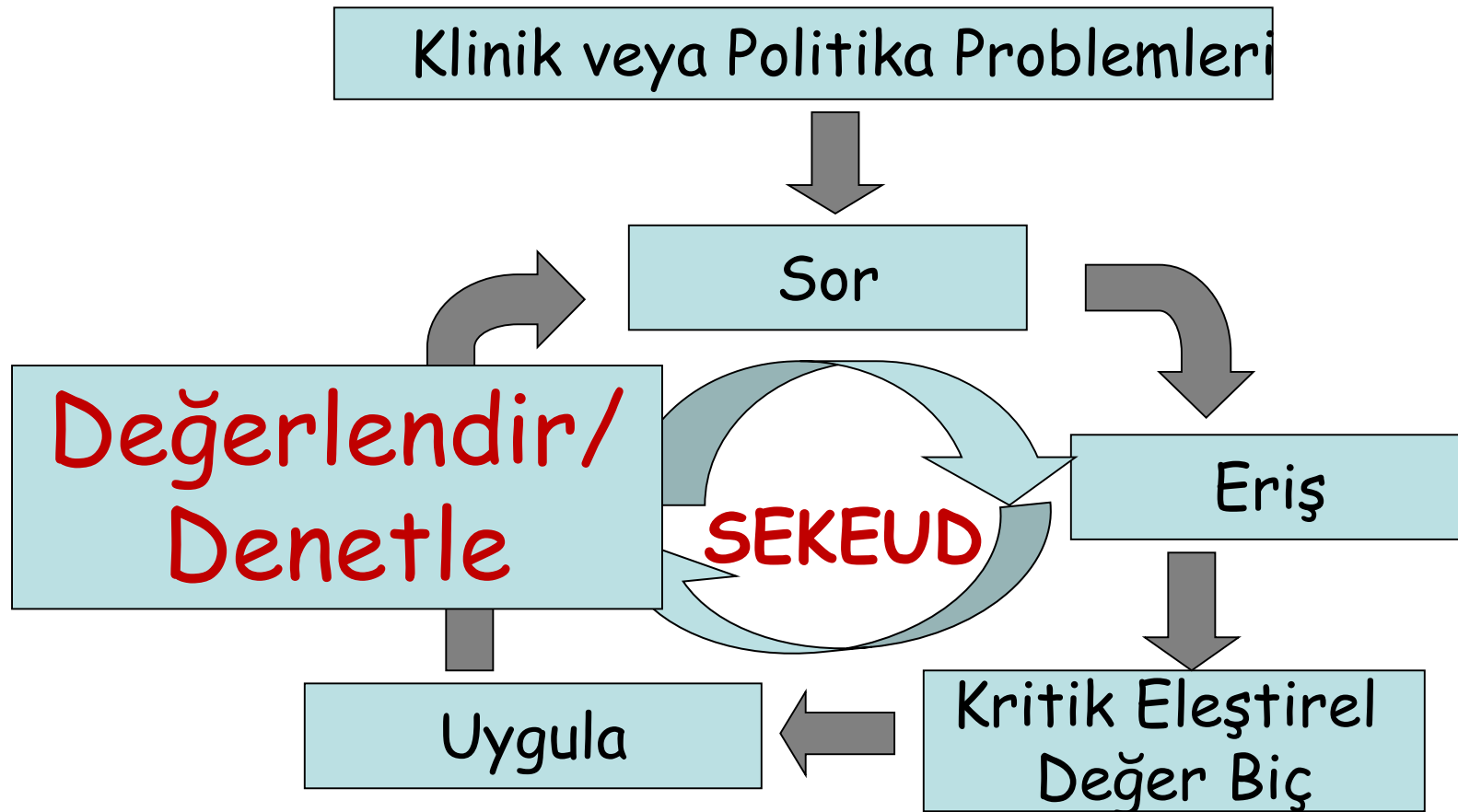
Test öncesi olasılık belirlenir

Tanısal testlerle/ Tetkiklerle

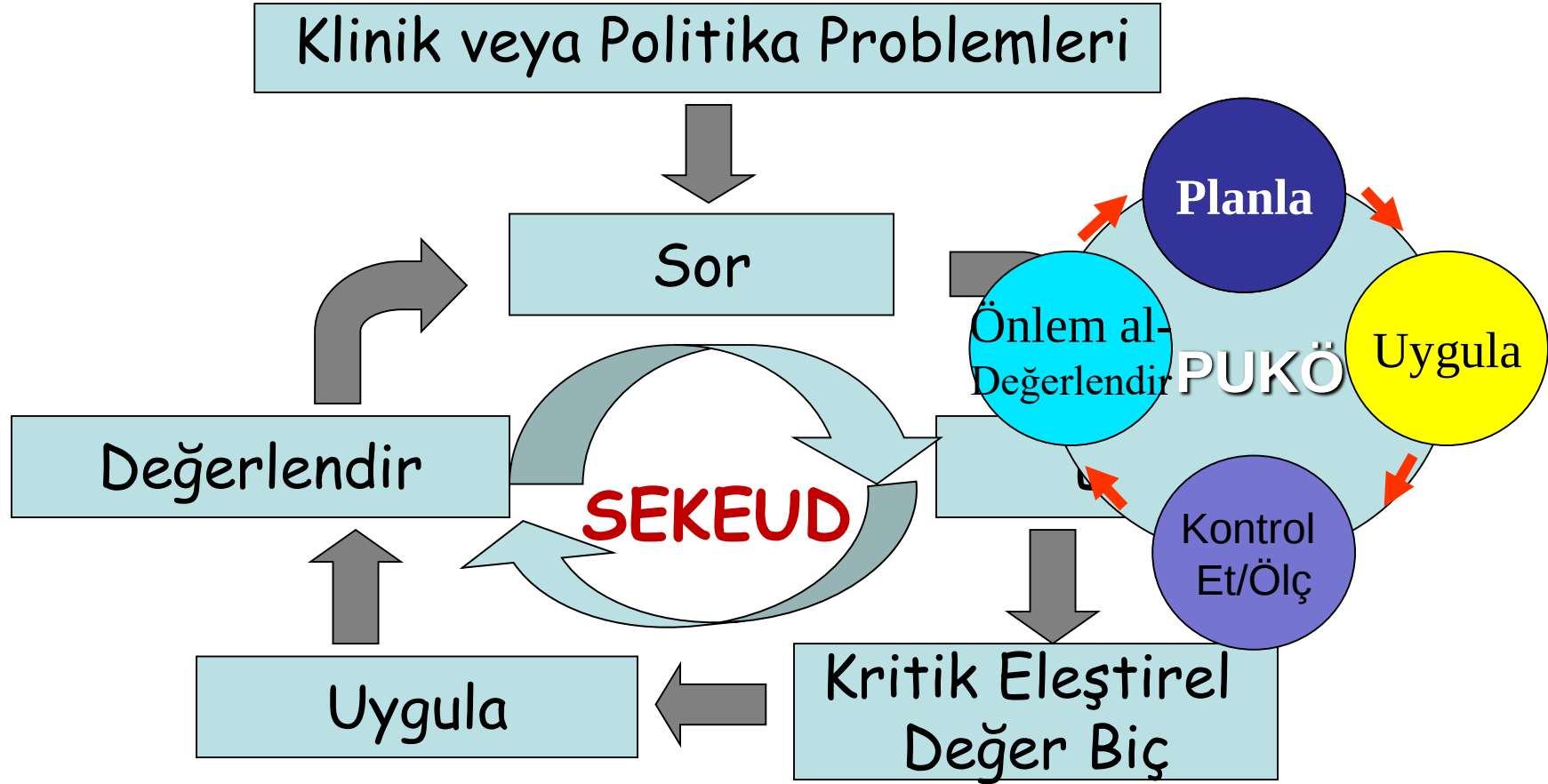
Test sonrası olasılık

Kanıtı Dayalı (Laboratuvar) Tıbbı Süreci

Christenson RH. AACCC,2010

Kanıtı Dayalı (Laboratuvar) Tıbbı Süreci

Christenson RH. AACC,2010

Hangi Amaçlarla

1. Bireysel hastası için
2. Tanısal testlerin gücü için çalışmalar
3. Terapötik kullanım için RCTlar
4. Sistematik derleme ve meta analiz çalışma gruplarına katılmak
5. Klinik uygulama kılavuzları geliştirme gruplarına katılmak
6. Ekonomik değerlendirme yapmak
7. Sağlık Hizmetlerinden yararlanım

KD(L)T Eğitimi Öğrenme Kazanımları

1. Kanıta dayalı yaklaşım sistematığını tanımlar, listeler ve açıklar
2. Tarama stratejisine göre veri tabanlarını tarar, en iyi kanıtın elde edileceği yayınları bulur (Etkin bilgisayar ve İnternet becerisi)
3. Kritik eleştirel değer biçme araçlarını listeler, ilişkili olanı seçer (yayınları kritik eleştirel değerlendirir)
4. Kanıta dayalı tıp istatistiği ölçülerini açıklar, hesaplar ve yorumlar (Yayınlardaki istatistik değerleri yorumlar)
5. Klinik uygulama kılavuzlarındaki önerileri kanıt değerlerine göre ayırır

KD(L)T Eğitimi Öğrenme Kazanımları

6. Klinik soruyu sistematik bir şekilde formüle eder
7. Bilgisayar teknolojilerini kullanarak sağlık bilimleri veri tabanlarını tarar
8. KDT'de kullanılan istatistik ölçütleri tanımlar ve değerleri yorumlar
9. Kanıt değeri yüksek çalışmaları tasarlar ve yürütür
10. Hastayla ilişkili kararda elde ettiği kanıtı yorumlar ve uygular
11. Sağlık teknolojilerini kanıta dayalı değerlendirir
12. Kanıta dayalı klinik denetleme çalışmalarını planlar, yürütür

Kanıt-Dayalı Laboratuvar Tıbbı

"Bir testin sonucu
hastadaki sonuçların iyileşmesini sağlayacak
işlemler için
karar aldırıcı olmalıdır."

Price ve Christenson 2003

Yaşam boyu öğren

Bilişim teknolojilerini kullan

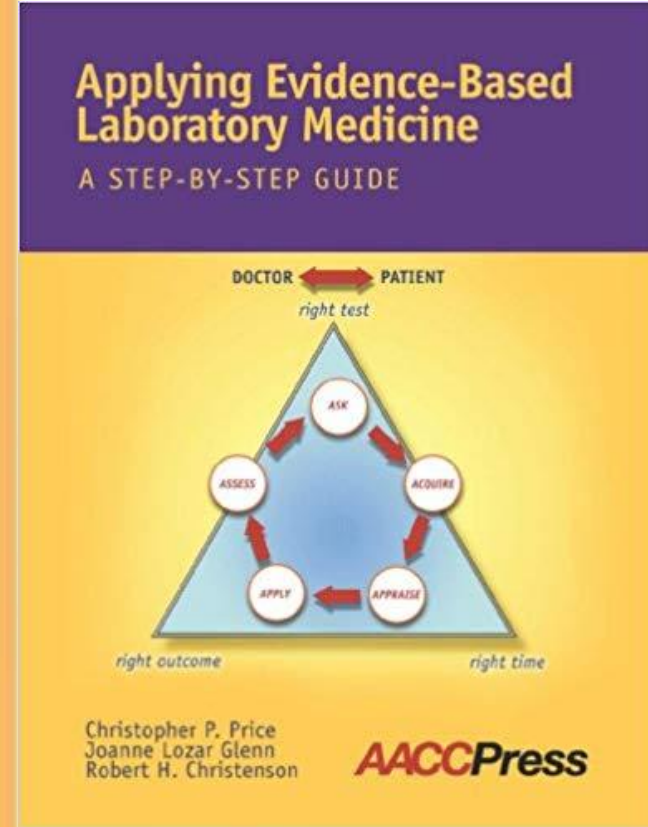
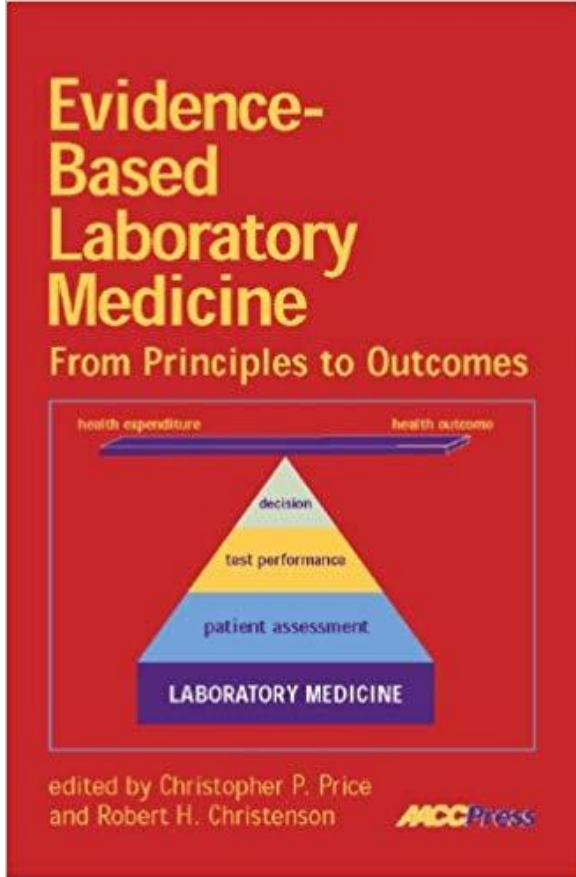
En iyi
kanıtı
bularak
sürdür

Yararlanılan ve Önerilen Kaynaklar

- Heneghan C, Badenoch D. Evidence-Based Medicine Toolkit. 2008. Second Edition, Blackwell Publishing Ltd. UK
- Price CP, Christenson RH. (Aslan D. Çev. Edt.) Kanıta Dayalı Laboratuvar Tıbbı: İlkeler, Uygulama ve Sonuçlar. 2007. Second Edition. Palme Yayınları
- Center for Evidence Based Medicine.
<http://www.cebm.net/>
- Cochrane Kütüphanesi
<http://www.cochrane.org/>

Yararlanılan ve Önerilen Kaynaklar

Teşekkürler